

ass - an tatsächlech hu mer elo eben och duerch de GDPR verschidde Situatiounen gehat, wou mer mussen a kuerzer Zäit vläicht Amendementer maachen, fir do ganz, ganz konform kënnen ze sinn -, ginn am Moment net aktiviert.

Duerfir, ech soen op jidde Fall, Här President, der Chamber e grouse Merci. Dat heiten ass wierklech eng Modernisatioun vun de Kommunikatiounsmethode vun all de Servicer, ob et d'Police ass, d'Rettungsdéngschter, de Prisong neierdéngs an och elo deen neie Centre de ré-tention, dee mer wäerten opmaachen zu Bieles, wou et dann eng Méiglechkeet wäert ginn, fir och dee kënne mat anzeschleissen.

An Dir hutt jo elo just virdrun och iwwert d'Navigatioun geschwat. Just nach fir ze präzisieren, dass mat deem doten Text déi Services de la navigation, vun der Sécherheet vun der Schëfffaart op der Musel, an d'Kooperatioun mam CGDIS elo och nach duerch deen dote Réseau mat agebonne sinn.

Duerfir e grouse Merci fir déi Zoustëmmung zu dësem Text.

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Här Statsminister. D'Diskussioun ass elo ofgeschloss.

Mir kommen dann elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 7248. Den Text steet am Document parlementaire 7248⁶.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7248 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. De Quorum ass erreecht. Duerno de Vote par procuration.

De Vott ass ofgeschloss. De Projet de loi 7248 ass mat 60 Jo-Stëmmen eestëmmeg ugehall.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo (par Mme Nancy Arendt épouse Kemp), Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding, MM. Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Eugène Berger, Frank Colabianchi, Mme Joëlle Elvinger, MM. Fernand Etgen (par M. Gusty Graas), Gusty Graas, Max Hahn, Mmes Carole Hartmann et Lydie Polfer ;

MM. Marc Angel, Dan Biancalana, Alex Bodry, Mme Tess Burton, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen et Mme Lydia Mutsch ;

MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, MM. Marc Hansen, Henri Kox, Mme Josée Lorsché (par M. Marc Hansen), MM. Charles Margue et Roberto Traversini (par M. François Benoy) ;

MM. Jeff Engelen, Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Merci. Et ass also esou decidéiert.

13. 7384 - Proposition de loi portant modification du chapitre IX relatif au financement des campagnes électorales de la loi électorale modifiée du 18 février 2003

Als nächste Punkt hu mer d'Proposition de loi 7384, eng Ofännerung vum Kapitel 9 vum Gesetz iwwert d'Finanzéierung vun de Wahlcampagnen. D'Riedezäit ass nom Basismodell festgeluecht. Et hu sech schonn ageschriwwen: d'Madamm Martine Hansen, den Här Henri Kox, den Här Gast Gibéryen, den Här Marc Baum an den Här Sven Clement.

D'Wuert huet elo de Rapporteur vun der Proposition de loi, den honorabelen Här Alex Bodry. Här Bodry, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission des Institutions et de la Révision constitutionnelle

► **M. Alex Bodry** (LSAP), *rapporteur*.- Jo, Här President, léif Kolleeginnen a Kollegen, haut hu mer et ausnamsweis mat enger Proposition de loi ze dinne, e Phänomeen, dee leider, mengen ech, zu Lëtzebuerg net oft genuch genotzt gëtt an net genuch ausgebaut ass. Mä loosse mer eis freeën, dass mer dann elo déi

Proposition de loi hei kënnen diskutieren. An ech hoffen, dass se en äänleche Succès huet wéi déi Projet-de-loien, déi mer elo grad hei eestëmmeg ugehall hunn.

Et ass eng Proposition de loi, déi eigentlech op engem ganz breede Konsens berout, well se vun net manner wéi siwen Deputéierte cosignéiert ginn ass, déi aus sechs verschiddene Parteien kommen. Si ass de 26. Oktober deposéiert ginn an der Chamber a si ass och favorabel vum Conseil d'État aviséiert ginn.

Et geet hei ëm eng punktuell Ofännerung vun eise Wahlgesetz, wat d'Kapitel ugeet iwwert de Remboursement, en Deel-Remboursement, vun de Wahlkampfkäschten duerch de Stat, wat e wichtegt Element ass vun der Ennerstëtzung, déi d'Parteien kréien. D'Parteien sinn hei zu Lëtzebuerg zënter 2008 an der Verfassung verankert an hunn och en effentlechen Opdrag. A fir deen effentlechen Opdrag kënnen wouerzehuelen, brauche se effentlech Finanzéierung. Dat geet natierlech einher mat enger Transparenz vun de Finanzen vun de Parteien a besonnesch och mat enger Interdiktioun, déi hei zu Lëtzebuerg besteet, dass Gesellschaften, Personne-moralen d'Parteien ennerstëtzen.

Dat ass eng Entwécklung, déi sech iwwer laang Jore gemaach huet hei zu Lëtzebuerg. Laang war hei eng grouss Reticence, fir am Beräich vun de Parteien iwwerhaupt ze legiferieren, well och eng Zäitchen d'Meenung war, dass een eigentlech misst fir d'Éischt emol e Parteiengesetz hunn, wat dann alles géif genau fir d'Parteien regelen, wat och kënnit eng Kontroll iwwert d'Parteien virgesinn. Dat war déi grouss Angscht, déi bestanen huet, ier ee konnt vun engem Finanzement schwätzen.

Mir sinn awer hei zu Lëtzebuerg, no grouse Retarde par rapport zu anere Länner, eigentlech op en anere Wee gaangen. Mir hu fir d'Éischt eng Deel-Finanzéierung vun de Wahlkampf virgesinn hei zu Lëtzebuerg duerch d'effentlech Hand. Dat war duerch d'Gesetz vum 7. Januar 1999, wou ebe grad an d'Wahlgesetz een Deel-Remboursement vun de Wahlkampfkäschten eng éischte Kéier ageschriwwen ginn ass.

Duerno ass eng zweet Phas komm, dat war d'Gesetz vum 21. Dezember 2007, wou mer en allgemengen effentleche Finanzement vun de Parteien, enner gewëssene Konditiounen, virgesinn hunn. An eréischt e bësse méi spéit, den 31. Mäerz 2008, ass dann duerch e Gesetz eis Verfassung emgéännert ginn an et ass en Artikel 32bis bäigesat ginn, deen dann d'Parteien an eise Grondgesetz verankert.

Hei geet et ausschliisslech ëm de Volet vun dem Deel-Remboursement vun de Wahlkampfkäschten, wou mer zwou Ännerungen dra virhuelen. Déi eng ergëtt sech eigentlech als logesch Suite vun där anerer. D'Hauptännerung, déi mer maachen, dat ass, dass mer ewell d'Hypothesen huelen, dass d'Chamberwahlen an d'Europawahlen net deeselwechte Moment stattfannen, wat Traditionen hei zu Lëtzebuerg war. Zënter de fréizäitege Wahlen, déi mer 2013 hate fir d'Chamber, ass deen dote Lien gebrach a mir sinn an engem Rhythmus dran, op absehbar Zäit zumindest, dass mer zu verschiddenen Datumen Nationalwahlen an Europawahlen hunn.

Mir hunn zwar an eise Wahlgesetz zwou verschidde Berechnungsmethoden fir d'Nationalwahlen an d'Europawahlen virgesinn, wat d'effentlecht Remboursement vun de Wahlkampfkäschten ugeet, mä mir schreiwen awer ëmmer vun enger eenzeger Dotatioun, wat derzou gefouert huet, dass och schonn no deene leschte Legislativwahlen 2013 d'Interpretatioun hei am Haus war, fir ze soen: „Ma deen Deel-Remboursement vum Stat fir d'Nationalwahlen, dee kann eréischt geschéien, wann och d'Europawahlen eriwwe sinn. Da gëtt eng Dotatioun duerno ausbezuelt.“

Dat féiert natierlech derzou, dass et do zu Verschibungen kënnit, dass Parteien - dat soll een däitlech kënne soen - eigentlech mussen op Brécke-Finanzéierung zrëckgräifen, fir déi Wahlkampfkäschten unzegoen, déi déi folgend Wahl, d'Europawahl, mat sech zitt. An an där Logik do hu mer da gemeinsam decidéiert, fir dës Initiativ ze huelen, fir elo zwou Dotatiounen virzesinn, eng Dotatioun fir d'Nationalwahlen an eng Dotatioun fir d'Europawahlen.

Domadder fält och automatesch déi Konditioun ewech, déi bis elo bestanen huet, dass d'Parteien, déi vun esou engem Rembourse-

ment partiel vun de Wahlkampfkäschten profitieren wëllen, mussen esouwuel bei den Nationalwahle komplett Lëschten a sämtleche Bezirker hu wéi och an den Europawahlen. Elo ginn déi zwou Wahle getrennt gekuckt. Mä déi relativ streng Bedéngungen, fir an de Benefiss vun deem Remboursement partiel ze kommen, maachen dat do méiglech. Et ass séchergestallt, dass keng Fantasie-Initiativen op eemol hei an de Genuss vun effentleche Gelder kommen. D'Lat ass esou héich gestallt, mengen ech, dass dat scho Bewegungen, Parteien sinn, déi e gewëssene Sukkurs an der Bevëlkerung hunn, soudass et och richtig ass, déi zwou Saachen getrennt ze kucken.

Ech wëilt vläicht nach e puer Zuelen uféieren, fir däitlech ze maachen, vu wat mer hei schwätzen. Bei deene leschte Wahlen, de Landeswahlen 2013, sinn, no menger privater Berechnung, déi sech awer op publizéiert Zuele stützt, 1,5 Milliounen Euro un d'Parteien rembouréiert ginn opgrond vun deenen Donnéeën, déi se erageliwwert hunn, opgrond vum Wahlresultat. Bei den Europawahlen 2014 waren et 262.000 Euro. Deem géintiwwer stoungen an der Kontabilität vun deenen eenzelne Parteien, fir déi zwou Wahlen zesummen, an deene Joren 2013 an 2014 ronn véier Milliounen Ausgaben. Soudass ee ka soen, dass also vun deene ronn véier Milliounen Ausgaben, déi d'Parteien an hirer Kontabilität opgefouert hu fir déi zwou Wahlgäng, eppes manner wéi 50 % rembouréiert gi sinn duerch de Stat. Dat einfach nëmmen, fir déi Zuelen ze rappeliieren.

Wat direkt opfällt, ass, dass natierlech de Montant fir d'Europawahlen duerch eist Gesetz vill méi niddreg fixéiert ass wéi dee vun den Nationalwahlen. Dat erkläert sech zum Deel duerch, dass déi Wahlen, wéi mer dat Gesetz geschriwwen hunn, deeselwechte Moment waren. An do waren d'Europawahlen e bësse corollaire, en Unhängsel eigentlech an deem Sënn vun der Haaptcampagne vun de Parteien, déi op Nationalwahlen ausgeriicht war. An duerfir sinn also déi meeschte Suen an eise System virgesi gewiescht fir d'Nationalwahlen a vill manner Gelder fir d'Europawahlen.

Dat muss mer selbstverständlech iwwerdenken an Zukunft, well mer et elo mat getrennte Wahlcampagnen ze dinne hunn, déi da selbstverständlech, wat d'Europawahlen ugeet, méi en héije Käschtepunkt mat sech bréngen, wéi wann een eng Campagne géif maache fir Wahlen, déi deeselwechten Dag stattfannen. Dat ass also eng Reflexioun, déi mer mussen maachen. A mir mussen, mengen ech, nach verschidden aner Punkten, souwuel eist Wahlgesetz, wat de Remboursement vun de Wahlkampfkäschten, mä awer och, wat dat allgemengt Parteifinanzierungsgesetz ugeet, iwwerschaffen, well sech an der praktescher Uwendung vun deem Text eng Rei vu Froen gestallt hunn, wou dat aktuell Gesetz eis net eng propper Äntwert dorobber liwwert, wou mer keng Rechtssécherheet hunn.

Also, nieft de Montanten, déi während Joren, Jorzéngten net ugepasst si ginn, stellt sech och d'Fro vu neie Phänomeneen, déi mer zum Deel och bei dëse Wahle fir d'Éischt haten. Dass zum Deel gemëschte Lëschten ugetratt sinn, dee Phänomeen gesäit eist Parteifinanzierungsgesetz eigentlech net richtig vir. Do ass et also net onbedéngt séchergestallt, dass déi komplett Transparenz vun der Kontabilität vun alle Compositantë vun där Lëscht garantéiert ass. Dat ass also ee konkrete Punkt, dee sech stellt. An et ass och net onbedéngt séchergestallt, ob een all d'Donen erfaasst, an notament, ob ee ka kontrolléieren, ob déi Interdiktioun, déi zu Lëtzebuerg besteet - dass also Personnalité-moralen Donen un d'Parteien ginn -, och gewäerlescht ass. Et sinn also eng Rëtsch vu Problemer, déi sech an deem dote Sënn stellen.

Dann hat ech och den Androck dës Kéier - dat muss een nach eng Kéier iwwerpräiwen -, dass et vläicht och déi eng oder aner méi privat Wahlcampagne ginn ass vun engem eenzelne Kandidat oder enger Kandidatin. Dee Phänomeen war dës Kéier lichter méi staark wéi dat, wat mer soss eigentlech hei kannen hunn, wou mer dee Phänomeen zu Lëtzebuerg bis elo kaum bemierkt hunn. Och do stellt sech d'Fro vun der Transparenz vun der Kontabilität. Ginn déi Ausgaben do iwwerhaupt iergendwou offiziell erfaasst oder net? Déi Ausgabe ginn duerch wat finanzéiert? Sinn dat wierklech Privatgelder, déi et finanzéieren, oder sinn et aner

Gelder, déi et finanzéieren? Och dat ass elo an deem Schema, wou mer an eise Gesetzter dra sinn, net kloer ze kontrolléieren. Do mussen mer also, denken ech, norüsten an eise Text, fir déi doten Hypothesen, déi mer esou net kannen hunn, och an Zukunft gesetzlech uerdentlech ze regelen.

Also et ass nach Aarbecht do, déi mer an dëser Chamber ze regelen hunn, fir dass mer eis Gesetzgebung iwwert d'Parteifinanzéierung op e Stand bréngen, dass se och de leschten héije Standarde vun auslänneschen Organisatiounen a vum GRECO entsprécht.

An deem Sënn géif ech awer fir d'Éischt emol bieten, hei Är Zoustëmmung ze ginn zu där klenger punktueller Ännerung. Ech bréngen an engens hei och den Accord vun der LSAP-Fraktioun an.

Merci.

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Här Bodry. Als éischte Riedner ass déi honorabel Madamm Martine Hansen agedroen. Madamm Hansen, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

► **Mme Martine Hansen** (CSV).- Merci, Här President. An och ee grouse Merci un den Här Bodry fir säi ganz ausféierleche Rapport. A mir ginn natierlech hei den Accord zu där punktueller Ännerung.

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci. Nächsten ageschriwwene Riedner ass den Här Eugène Berger. Här Berger, wannechgelift!

► **M. Eugène Berger** (DP).- Merci, Här President. Jo, dem Rapporteur wëll ech och Merci soe fir säi Rapport. Et ass eng Proposition de loi, wat jo net esou oft hei de Fall ass, datt déi de Wee bis zu engem positive Vott fannen. Ech ginn dervun aus, datt mer e positive Vott wäerten hei hunn. Et ware siwen Auteure bei där Proposition de loi, déi d'ganz Chamber representéieren, da ginn ech also och dervun aus, datt de Vott herno wäert esou ausfallen.

Ech mengen, de Rapporteur huet och e klengen Historique gemaach an en huet virun allem drop higewisen, datt mer hei d'Gesetz un d'Realitéit upassen, well elo zäitlech ëmmer d'Europawahlen an d'Nationalwahlen ausernee leien, datt mer dat also ugepasst hunn. En huet awer och drop higewisen, datt mer eis lwwerleeunge mussen weiderféieren, well mer et mat neien, soen ech emol, Phänomeneen oder och neie Realitéiten hei ze dinne hunn, enner anere bei deene gemëschte Lëschten. Mir sollen also an Zukunft a Rou kucken, wéi mer dat nach vläicht kéinte méi präzis erfaassen am Gesetz, a mir wäerte vläicht doduerch och nach eng Kéier op dat Gesetz zrëckkommen.

Dat gesot, gi mir op alle Fall och eis Zoustëmmung zu dëser Proposition de loi. Merci.

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Här Berger. An da wier et elo um Här Henri Kox.

► **M. Henri Kox** (déi gréng).- Jo, Merci, Här President. Och mir wäerten dës Gesetzespropos matstëmmen.

Et ass gesot gi virdru vum Rapporteur, deem ech Merci soe fir déi ausféierlech Duerstellung vun dem Historique vun deene verschiddenen Daten, déi e gesot huet: 1999 hu mer fir d'Éischt dervu geschwat, eben Ennerstëtzenge ze ginn, effentlech Gelder. Mir wëssen, dass mer, soubal mer effentlech Gelder asetzen, och déi néideg Transparenz bei der Ausféierung mussen hunn, a besonnesch, wann et an déi eegen, soen ech emol e bësse méi salopp, Täsch geet, well mir sinn hei jo alleguerte betraff. Dat heescht, d'Parteien alleguerte stinn näamlech vis-à-vis vun de Wieler a Wielerinnen dobause mat effentleche Gelder an der Schold, wat se och maachen.

Dofir ass fir eis éischstens emol ganz wichteg, dass Transparenz an der Uwendung vun deene Gelder do ass.

Zweetens: Wa mer eis dat ginn hunn, wa mer soen, d'effentlecht Geld géif gebraucht, fir d'politeschen Parteien ze ennerstëtzen, sief et an dem Wahlkampf, sief et fir d'Organisatioun vun de Parteien, da sinn ech och frou, dass mer am Koalitiounsvertrag drastoen hunn, dass mer eng Opwärtung vun de Fraktiounen, vun de Parteien, awer och vun der Chamber maachen. Déi Proposition de loi, déi jo, wéi mer elo soen, e bëssen eng Seltenheet ginn ass - dass mer selwer Initiativen huelen -, gëtt dann an Zu-

Suivez la Chambre des Députés sur Facebook et Twitter

Chambre des Députés

Compte rendu officiel

Supplément commun aux quotidiens:

Luxemburger Wort, Tageblatt, Lëtzebuenger Journal, Zeitung vum Lëtzebuenger Vollek

Contenu rédactionnel:

Service du compte rendu de la Chambre des Députés

Service des relations publiques de la Chambre des Députés

Tél. 466 966-1

Conception, saisie de texte et mise en page:

Polygraphic SA, Esch-sur-Alzette

Concept et coordination générale:

BRAIN & MORE, agence en communication, Luxembourg

Imprimeries:

Saint-Paul Luxembourg SA 2, rue Christophe Plantin L-2988 Luxembourg

Editpress SA 44, rue du Canal L-4050 Esch-sur-Alzette

kunft och vläicht erëm méi zur Coutume. Dofir steet dat an engem gesamte Bild.

Ech wollt awer och nach eng Kéier op déi Trennung - et ass virdru gesot ginn - vun den zwou Wahlen, d'Trennung vun de Landeswahlen an Europaparlamentswahlen agoen. Dat ass jo kloer, dat war virdrun an engem Siess, dat war och e bëssen eng gewëssen Ofwärtung vun den Europawahlen. Ech mengen, dat hei gëtt eis elo d'Moyenen, och d'Europawahl méi seriö unzepaken als eng eege Wahl an d'Wichtigkeet vun den Europawahlen och erëm an der Vierdergrond ze stellen. An dofir brauch een dann och effentlech Gelder. An dofir sinn ech frou, dass mer dat och am Koalitionsvertrag stoen hunn. An ech mengen, déi éischt Ronn, déi mer gemaach haten, och ënnert de Parteien, ass, dass mer wëllen offensiv domadder emgoen, an dem Respekt vun dem Asaz vun effentleche Gelder.

Dofir kann ech dat nëmmen ënnerstëtzen an ech ginn nach eng Kéier den Accord vun der grénger Partei.

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Här Kox. An da wier et um Här Gibéryen, wannechgelift.

► **M. Gast Gibéryen** (*ADR*).- Merci, Här President. Och vun eiser Säit aus e Merci un de Kolleeg Alex Bodry fir säi Rapport, wou en och an d'Geschicht e bëssen zrëckgaangen ass vun där ganzer Parteifinanzéierung. An och eise Grupp wäert dësem Gesetz zoustëmmen.

Ech mengen, et ass awer och wichtig ze ernimmen, fir datt net no baussen eppes anescht ersopkënn, datt am Fong näischt un de Montanten hei geännert gëtt bei dësem Gesetz, mä datt et just eng Opdeelung gëtt tëschent Europa- a Chamberwahlen.

An ech kann och do nëmme mengem Virriedner zoustëmmen. Och mir si frou, datt mer haut d'Europawahlen an d'Chamberwahlen ... Et huet missen zu enger Regierungskris hei zu Lëtzebuerg kommen, fir datt mer konnten erreechen, datt déi zwou Wahle getrennt sinn. An ech mengen, dat huet de Virdeel, datt dann och, wa mer elo an d'Europawahl ginn, déi méi Präsenz an der Diskussioun an der Effentlechkeet hunn, wéi wa se zesumme mat de Chamberwahlen an der Vergaangenheet gefall sinn, wou mer da jo woussten, datt d'Chamberwahlen déi ganz Wahlkampf geifen ...

► **M. Roy Reding** (*ADR*).- Dominéieren.

► **M. Gast Gibéryen** (*ADR*).- Dominéieren, Merci.

... dominéieren an datt domadder am Fong d'Europawahlen an d'Hannertreffe geroode sinn.

Mir sinn och dermat d'accord, datt mer sollte komplett Transparenz an der Parteifinanzéierung, och an dem Wahlkampf eng Wahlkampagneënnerstëtzung kréien. Ech mengen, mir hunn dës Kéier eng Lëscht gehat, wou mer och en anere Grupp bei eiser Lëscht haten. Dat waren awer keng - wéi soll ech soen? - gemischte Lëschten. Dat war eng Lëscht, déi komplett ënner eisem Numm an och komplett ënner eiser Finanzéierung a Responsabilitéit gelaf ass, mä, wéi gesot, mir si fir absolut Transparenz.

A mir sinn och bereet, wa mer doriwwer diskutéieren, wann esou eng Situatioun kënnt, datt dann déi, déi mat op esou eng Lëscht ginn, mussen och hir Finanze kontrolléiere loosse, fir datt mer d'Garantie hunn, datt net iwwer esou e Wee géif hannerëm eng Parteifinanzéierung kommen, déi net am Sënn vun deem ass, wou mer eis heibannen alleguer eens waren, fir datt dat muss kommen.

Ech sinn och der Meinung, datt mer eis och bei deem Ofkommen, dat eng Rei vu Parteien bei de Wahlen gemaach hunn, misste méi eng Kontrollfonctioun ginn, well ech fäerten ... Mir

kucken all Kéiers als Parteien, en Arrangement ze fannen, an et kënnt net genuch Suivi dran. Ech ginn och gären zou, datt dat net einfach ze maachen ass. Wa mer zum Beispill soen: „Mir riichten 150 grouss Panneau maximal op“, da wësse mer, datt net jiddweree sech dorunner gehalen huet, mä et ass awer och keen, deen et fäerdegbréngt, duerch d'Land d'Panneauen zielen ze goen. Duerfir ass dann och vläicht den Abus virprogramméiert, mä, ech mengen, mir sollten och do kucken, wa mer eisen Accord ginn, datt mer deen Accord dann och kéinte kontrolléieren.

Dat gesot, Här President, wëll ech nach eng Kéier Merci soen an d'Zoustëmmung vun der ADR bréngen.

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Här Gibéryen. Den nächsten ageschriwwene Riedner ass den Här Marc Baum.

► **M. Marc Baum** (*déi Lénk*).- Jo, Merci, Här President. Ech ka mech deene Wieder vun de Virriedner an dësem Fall och nëmmen uschléissen. Ech mengen, et kënnt net allze dacks vir, datt eng Proposition de loi deposéiert gëtt, déi alleguer d'Partei matdroen, déi an der Chamber vertruede sinn. Hei geet et ëm eppes, wat eigentlech fir eis scho misst gekläert sinn, nämlech déi Fro vun der Trennung, wat de Remboursement ugeet vun de Legislativ- an den Europawahlen.

A wann een trennt, an den Här Bodry huet dat och gesot, da stellt ee fest, datt déi Montanten, déi fir d'Europawahl drastinn, considerablement méi niddreg si wéi déi fir d'Legislativwahlen. An ech mengen, datt dat e Chantier ass, wéi och scho Virriedner gesot hunn, deen ee soll an Zukunft an Ugrëff huelen.

Datselwecht gëllt och fir d'Parteifinanzéierung. Mir hunn et haut mat neie Phenomeener ze dinn, wat normal ass an enger sech entwéckelnder Mediegesellschaft, an enger sech entwéckelnder Demokratie. Mir mussen kucken, déi Phenomeener ze encadréiere mat deem Esprit, dee mer an deem Parteifinanzéierungsgesetz hunn; wat e ganz fortschrittlecht Gesetz ass, wat wesentlech méi wäit geet wéi zum Beispill dat Gesetz an Däitschland wou zum Beispill Betreiber kënne considerabel Zommen un d'Partei spenden.

Et ass zu Lëtzebuerg verbueden, datt Personnemoralen da maachen. An dat ass och sënnvoll. An dofir mussen mer kucken, datt, wann et eventuell duerch nei Medie Schlupflächer gëtt, fir dat ze emgoen, mer déi och zoumaache respektiv esou encadréieren, datt dat net ka gemaach ginn.

Voilà! Dëst gesot, eng grouss Eestëmmegkeet schéngt hei wierklech de Fall ze sinn. Mir wäerten dëst och matstëmmen.

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Här Baum. An de leschten ageschriwwene Riedner ass den Här Sven Clement.

► **M. Sven Clement** (*Piraten*).- Jo, et gouf villes dozou gesot. Vill Richteges gouf gesot. An ech kann och villes dovunner mat zwou Hänn ënnerschreiwen. Ech wëll vläicht och eng ganz kuerz Umierkung maachen zu deem Phenomeen vun de Lëschten, déi aus méi wéi enger Entitéit zesummegesat ginn. Eis Interpretatioun vum aktuelle Parteifinanzéierungsgesetz ass ganz kloer, wéi dat geregelt muss ginn, nämlech datt een ënnert der Responsabilitéit vun enger Partei untrëtt, déi deementspreechend och all d'Flux-financiere geréiert.

Dat ass an eisem Fall och gemaach ginn. Mir hunn och dorop opgepasst, datt ebe grad Sue kloer retraçabel sinn an och kloer kënnen de Konte vun der jeeweileger Partei zougewise ginn.

Wat ech awer vläicht als eng kleng Umierkung an där Fro vun der Transparenz nach eng Kéier

wëll abréngen, dat ass déi Fro vun den Akteuren, vun de Kandidaten, déi hir eege Wahlkampagnen op - haaptsächlech - sozialen Netzwerker maachen, mä och deelweis duerch eege Publipostagen, duerch eegen Aktiounen um Terrain finanzéieren. Do ass et haut esou, fir eis: Mir hunn dat ganz kloer als Donen un d'Partei gehandhabt. Mir hunn d'Rechnungen agesammelt, mir hunn déi kontabiliséiert a mir hunn dat als Donen duergestallt.

Ech si gespaant, wat d'Cour des comptes bei all de Parteien no enger Wahlkampf wäert an deem Kontext constatéieren. Ech freee mech net onbedéngt op déi Kontroll, muss ech soen, well dat huet ëmmer mat vill Paperassen a vill Gesichts ze dinn, mä ech hunn awer do d'Confiance, datt jiddwereen heibannen am Haus sech un d'Regelen, un d'Gesetzer gehalen huet. Ech géif mer awer wënschen, datt et do besser legislativ Texter géif ginn, déi dat besser géifen encadréieren. Dat ass e Chantier, do mussen mer allegueren zesummen dru schaffen.

An ech muss ganz éierlech soen: Dat heiten ass en éischte Schrëtt. D'Kollege vun déi Lénk hunn et ugeschwat: Mir mussen och nach eng Kéier iwwert d'Montante vun den Europawahlen schwätzen, well mir kënnen net hei am Haus soen: „D'Europawahlen hunn eng Importenz fir d'Demokratie hei zu Lëtzebuerg“, an op där anerer Säit dann net de Leit d'Moyene ginn, fir an deem Wahlkampf deementspreechend matzemaachen.

Ech denken, dat sinn déi zwee grouss Chantieren, déi mer nach virun eis hunn. Mir hunn elo fënnf Joer Zäit, wou mer net an d'Wahl ginn. Deementspreechend hoffen ech, datt mer virun den nächste Wahlen do e Konsens kënne fannen.

Mir als Piraten wäerten dat heite matstëmmen.

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools, Här Clement. D'Regierung huet d'Wuert. Här Statsminister wannechgelift!

Prise de position du Gouvernement

► **M. Xavier Bettel**, *Premier Ministre, Ministre d'État*.- Här President, d'Regierung steet selbstverständlech hannert dëser Proposition de loi, déi vun all Partei heibanne gedroe gëtt.

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- D'Diskussioun ass elo ofgeschloss.

Mir kommen elo zur Ofstëmmung iwwert d'Proposition de loi 7384. Den Text steet am Document parlementaire 7384².

Vote sur l'ensemble de la proposition de loi 7384 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmen fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. De Vott ass heimat ofgeschloss.

D'Proposition de loi 7384 ass eestëmmeg mat 60 Jo-Stëmmen uegholl.

Ont voté oui : Mmes Diane Aderm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo (par Nancy Arendt épouse Kemp), Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding, MM. Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Eugène Berger, Frank Colabianchi, Mme Joëlle Elvinger, MM. Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mmes Carole Hartmann et Lydie Polfer ;

MM. Marc Angel, Dan Biancalana, Alex Bodry, Mme Tess Burton, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen et Mme Lydia Mutsch ;

MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, MM. Marc Hansen, Henri Kox, Mme Josée Lorsché (par M. Marc Hansen), MM. Charles Margue et Roberto Traversini (par M. François Benoy) ;

MM. Jeff Engelen, Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

14. 7385 - Projet de loi portant modification de l'article 295 de la loi électorale modifiée du 18 février 2003

De leschte Punkt vun eisem Ordre du jour vun haut ass de Projet de loi 7385, eng Ofännerung vum Artikel 295 vum Wahlgesetz. D'Riedezeit

ass nom Basismodell festgeluecht. Et hu sech schonn ageschriwwen: den Här Léon Gloden, den Här Alex Bodry, den Här Henri Kox, den Här Gast Gibéryen, den Här Marc Baum an den Här Sven Clement. D'Wuert huet elo de Rapporteur vum Projet de loi, den honorabelen Här Eugène Berger. Här Berger, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission des Institutions et de la Révision constitutionnelle

► **M. Eugène Berger** (*DP*), *rapporteur*.- Merci, Här President. Ech wäert och ganz kuerz sinn. Dat huet net nëmme mat menger Stëmm haut ze dinn, mä och well et e ganz kuerze Projet de loi ass. Mir hunn an deene leschte Jore verschidden Emännerunge respektiv Moderniséierung vun eisem Wahlgesetz virgeholl. Rezent war dat jo och nach d'Emännerung vun der Brëifwahl, déi mer vereinfacht a moderniséiert hunn. An déi Ofännerungen, déi mer an de leschte Joren ëmmer gemaach hunn, déi ware gewéinlech am Sënn vun enger verbesserter Demokratie, virun allem och am Sënn vu méi Participatioun. An déi Modifikatioun, déi mer haut maachen, ass eigentlech och am Sënn vu méi Participatioun, vu verbesserter Demokratie, méi spezifesch am Kontext vun den Europawahlen.

D'Initiativ fir déi Modifikatioun, déi kënnt zwar net hei aus der Chamber. Dat berout op enger Decisioun vum EU-Conseil mat den Objektiv, éischens, fir méi Transparenz an, zweetens, och fir méi Informatioun bei de Kandidaten, iwwert d'Kandidaten, déi an Europawahlen matginn.

An deem Sënn sollen also d'Memberstate gesetzlech erméiglechen, fir op de Bulletin-de-votten hannert dem Numm vun der nationaler Partei och den Numm vun der - ech soen emol - europäescher Mammepartei oder de Logo vun der europäescher Mammepartei hannendrunzeschreiwen oder hannendrunzesetzen. Firwat? Fir dass de Wieler besser kann erkennen, besser Informatiounen huet, a wat fir enger grousser Famill dee Kandidat kandidéiert, dee jo dann herno eventuell an Europa zesumme mat de Kollegen aus där politescher Famill wëllt Politik am Interessi vun Europa an awer och vun deenen eenzelne Länner maachen.

Et ass esou, datt dat eng Dispositioun ass, déi awer fakultativ ass. Dat heescht, d'Partei kënnen et maachen, mussen et awer net maachen.

Am virleiende Projet vun der Regierung ass awer och nach eng aner Optioun geholl ginn. Dat sinn eben déi Méiglechkeeten, déi et gëtt.

Dat ass, datt op där enger Säit déi Méiglechkeet ginn ass, fir den Numm vun der europäescher Mammepartei hannendrunzeschreiwen, mä d'Gesetz erlaabt et awer net, fir de Logo oder d'Zeeche vun där europäescher Partei derbäizesetzen. Firwat? Aus reng technesche Grënn, well dat géif bedeuten, datt et op de Bulletin-de-votten do géif vun der Gréisst an der Faarf hier awer komplizéiert ginn, fir hanner all Partei eventuell dann déi spezifesch europäesch Logo do hinzusetzen. Duerfir seet also d'Gesetz just, datt d'Parteien d'Méiglechkeet hunn, den Numm hannendrunzeschreiwen.

Bon, eng zweet Modifikatioun: Mir haten elo grad och vun den Europawahlen geschwat, datt do déi eng oder aner Saache jo geännert hunn, well déi net méi zäitgläich mat den Nationalwahlen sinn. Duerfir hu mer och hei dervu profitéiert, fir am Artikel 295 d'Alinéa 7 bis 10 ze sträichen, wou ënner anerem rieds gaangen ass, wann Europa- an Nationalwahlen zesummegefall sinn, ënner anerem mat den Nummere vun de Lëschten an esou weider, well dat also elo sans objet ass, superfetaire ass, hu mer déi Artikelen dann och gläichzäitig gestrach.

Voilà! Dat sinn a kuerze Wieder eigentlech déi Haaptelementer vun deem klengem Projet, wou ech dann och wëilt den Accord vu menger Fraktioun direkt hei abréngen.

Merci.

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools. Als éischte Riedner ass den honorabelen Här Léon Gloden agedroen. Här Gloden, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

► **M. Léon Gloden** (*CSV*).- Merci, Här President. Ech soen dem Här Berger Merci fir de Rapport. Den Här Berger huet alles gesot. An ech ginn den Accord vu menger Fraktioun.

Merci.